

силами студентів було проведено теоретичну конференцію по роботі Сталіна «Марксизм і національне питання» [2, арк. 24].

Отже, пропаганда та ідеологічний тиск на викладацький склад інституту та студентів в роки пізнього сталінізму займали значне місце в навчально-виховній та політико-ідеологічній роботі. Наукова діяльність викладачів була поставлена в ідеологічні рамки, обмежувалася свобода творчості та вибір методів викладання. Навіть студенти були залучені до серйозної пропагандистської роботи, яку деякі виконували з ентузіазмом, оскільки в багатьох вже був сформований світогляд радянської людини, фундаментом у якому була діалектико-матеріалістична філософія.

Список використаних джерел та літератури

1. Державний архів Житомирської області (далі – Держархів Житомирської обл.). – Ф. Р. 98. – Оп. 2. – Спр. 115. – 86 арк.
2. Держархів Житомирської обл. – Ф. Р98. – Оп. 2. – Спр. 24. – 265 арк.
3. Держархів Житомирської обл. – Ф. Р 98. – Оп. 2. – Спр. 79. – 29 арк.

Олена Цимбалюк
(м. Житомир)

СЛУЖБА ПОБУТУ У ЖИТОМИРІ В 1960-х – НА ПОЧАТКУ 1980-х рр.

(за матеріалами газети «Радянська Житомирщина»)

Період з другої половини 60-х до середини 80-х рр. ХХ ст. в історії Радянського Союзу в цілому та Житомирщини зокрема, позначений суперечливими тенденціями в соціально-економічному житті

Ще на початку 60-х рр., підтверджуючи проголошений з програмі КПРС принцип «Все в ім'я людини, все для блага людини», одним з пріоритетних державних завдань було визначено облаштування побуту радянського населення. Для реалізації поставлених завдань було прийнято ряд постанов ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР: «Про заходи щодо покращення побутового обслуговування населення» (3 серпня 1960 р.), «Про подальше покращення побутового обслуговування населення, якості і розширення асортименту товарів народного споживання» (5 квітня 1963 р.), «Про заходи щодо подальшого розвитку побутового обслуговування населення» (26 серпня 1967 р.) та ін. [2, с.276]. Розвиток сфери побутового обслуговування мав полегшити життя, розвантажити населення від щоденних побутових справ, таким чином сприяти зростанню продуктивності праці.

У СРСР та в Україні, зокрема, для організації керівництва та поліпшення побутовою обслуговування населення з 1965 р. були утворені спеціальні міністерства побутовою обслуговування. Кількість підприємств даної галузі народного господарства УРСР щорічно зростала (таблиця 1).

Таблиця 1

	1965	1970	1975	1980
Кількість підприємств побутового обслуговування населення в УРСР	40,1 тис.	49,5 тис.	54,8 тис.	58,4 тис.

Підраховано за: Статистичним щорічником «Народное хозяйство СССР в 1980 г.» [3].

В областях УРСР діяли самостійні управління побутового обслуговування населення, діяльність яких перебувала під контролем Рад народних депутатів. На теренах Житомирщини діяло Житомирське обласне управління побутового обслуговування населення. На кінець 1980 року дане управління нараховувало 1701 тис. підприємств побутового обслуговування населення [4, с.291]. Головними структурними одиницями обласного управління побутового обслуговування в Житомирі стали міськпобуткомбінати: №1, №2, №3, №4.

При міськпобуткомбінаті № 1 у 1965 році відкрито новий мебльовий цех на вулиці Транзитній (сучасний проспект Незалежності), де виготовляли тумби для телевізорів, шафи, дивани, ліжка. Також при комбінаті діяли майстерні з ремонту холодильників, пральних машин, автомашин, мотоциклів, баянів і акордеонів. На пропозицію домогосподарок у 1965 р. відкрито цех з реставрації консервних кришок [5, с. 3].

Впроваджуючи нові форми надання послуг населенню, у Житомирі було відкрито «Бюро добрих послуг», працівники якого здійснювали ремонт побутової техніки вдома у замовника

Переймаючи іноземний досвід надання речей населенню у тимчасове користування, працівники побутового комбінату відкрили пункт по видачі напрокат спортивного інвентарю. На прокатний пункт завезено 420 пар ковзанів і лиж. Заплановано відкриття магазину по видачі напрокат речей господарського і культурного вжитку: телевізорів, пральних і швейних машин, музичних інструментів, веломашин, скляного і фарфоро-фаянсового посуду [1, с.3].

Одним з найбільш затребуваних сервісів було прання білизни та хімчистка одягу. Для задоволення цієї потреби у 1967 році в Житомирі розпочато будівництво комплексного підприємства – фабрики «Сніжинка». На той час це підприємство було найбільшим в Україні, а його кошторисна вартість становила 454 тис. карбованців. На фабриці було встановлено близько двадцяти автоматичних пральних машин, сушильні і прасувальні автомати [10, с.3].

Ще одним підприємством значним за розмірами та обсягами послуг, які надавались населенню, була Житомирська фабрика по ремонту та пошиттю взуття [6, с.2].

У 80-х рр.. розвивається надання послуг, пов'язаних з туристсько-екскурсійною справою. Цим займалось Житомирське бюро подорожей та екскурсій, пропонуючи путівки на туристські поїзди за різними напрямками

та подорожі на Чорноморському узбережжі Криму та Кавказу на теплоході [8, с.4].

При заводі «Ремпобуттехніка» відкрито ряд нових майстерень по ремонту мотоколясок. На вказаному підприємстві можливо було отримати ремонт мотозасобів за рахунок обласного відділу соціального забезпечення, якщо сума ремонтних робіт не перевищувала 500 крб. [7, с.4]. На вулиці Енгельса (сучасний Новий бульвар) діяло ательє по ремонту квартир облпобутрембудтресту, яке на замовлення населення виконувало комплексний та поточний ремонт квартир, електромонтажні роботи, скління вікон, вставляння дверних замків, ремонт і заміну сантехнічних приладів тощо [9, с.4].

Не дивлячись на широку пропаганду підвищення рівня побутового обслуговування населення, рівня сервісу, розгортання руху за високу культуру обслуговування трудящих, все частіше мешканці Житомира стали відмічати проблеми в роботі служби побуту. Не завжди доброякісно виконувались замовлення в ательє мод № 4, у рекламі бюро добрих послуг перелічено десятки послуг, які вони мали надавати населенню, але насправді там лише передруковували тексти на машинці і видали музичні інструменти напрокат [5, с.3].

Мешканці міста звертають увагу на низький рівень обслуговування в магазинах, порушення правил торгівлі, відсутність товарів першої необхідності, неякісну побутову техніку, одяг, взуття, малий асортимент виробленої продукції тощо. Зростає кількість скарг на недобросовісних продавців, які обважують покупців [11, с.3].

Отже, виконуючи поставлені партією завдання, в Житомирі в період 60-х – початку 80-х рр. ХХ ст., розвивається сфера побутового обслуговування населення. У цьому напрямі було досягнуто певних успіхів, зокрема кількісне зростання побутових підприємств, розширення переліку послуг, які надавались населенню. Не зважаючи на розширення мережі побутових підприємств, їх не вистачало, якість послуг залишала бажати кращого.

Список використаних джерел та літератури

1. Володимиров Г. Зручно, без клопоту. Радянська Житомирщина. 1965 р. №15. С. 3
2. Клинова М.А. Уровень жизни городского населения РСФСР (1946–1991 гг.) в отечественной историографии . [монография] . Екатеринбург. Изд-во.: УрГЭУ. 2014. 353 с.
3. Народное хозяйство СССР в 1980 г. Стат. Ежегодник. ЦСУ СССР. М.: Финансы и статистика. 1981. 583 с. URL: [file:///C:/DOCUME~1/Admin/LOCALS~1/Temp/Rar\\$EX72.250/HX%20СССР%201980.htm](file:///C:/DOCUME~1/Admin/LOCALS~1/Temp/Rar$EX72.250/HX%20СССР%201980.htm) (дата звернення 26.10.2018)
4. Народное хозяйство УССР: Юбилейный стат. ежегодник/ Госкомстат УССР; Отв. За вып. М.Т. Ковальчук. – К.: Техніка, 1987. – 455 с.
5. Побуту - повсякденну увагу. З міської конференції жінок. Радянська Житомирщина. 1965. №79. С. 3.

6. Радянська Житомирщина. 1965. № 10. С. 2.
7. Радянська Житомирщина. 1980 р. № 78. С. 4.
8. Радянська Житомирщина. 1984 р. № 168. С.4.
9. Радянська Житомирщина. 1984. № 246. С.4
10. Ткач С. Коли буде фабрика-праляня. Радянська Житомирщина. 1967 р. № 6. С. 3.
11. Яковенко А. Покупець і продавець. Радянська Житомирщина. 1965 р., №129. С.3.

Володимир Студінський
(м. Київ)

СТОРИНКАМИ ТЕКСТІВ ЮРКА ГУДЗЯ: с. НЕМИЛЬНЯ

Власне про село Немильня, що знаходиться у Новоград-Волинському районі Житомирської області, з енциклопедичних видань відомо небагато. Зокрема повідомляється, що через село протікає річка Немильнянка, із 1906 року воно входить до складу Новоград-Волинської волості Волинської губернії. За радянської доби село входить до складу Тальківської (1923 р. та 1954 р.), Немильнянської (1928 р.) та Киківської (з 10.06.1958 р. по даний час) сільських рад Новоград-Волинського району [1, с.373]. Проте, село є живим організмом, динамічним соціумом із своїм особливим характером та неповторним оточенням. Юрко Гудзь – видатний український письменник кінця ХХ – початку ХХІ століття – котрий виріс у Немильні дуже часто в своїх літературних та щоденникових текстах писав про своє село, про його людей, про дивовижну природу краю.

Один із романів Ю.Гудзя так і називається «НЕ-МИ», де однозначно простежується прямий зв'язок назви твору із рідним селом. Як пише автор у самому романі: «...«НЕ-МИ» – сховище для мимовільних мовчальників, ранньозимовий простір неспішного накопичення ісихатичного відчаю, щоденні й щонічні чаювання раю з поміж вже з'явлених рядків» [2, с.48]. Тут так і проглядається шевченківське; «Возвеличу // Малих отих рабів німих! // Я на сторожі коло їх // Поставлю слово» [4, с.514].

У «НЕ-МИ» село Немильня проходить через систему поданих у тексті щоденникових записів. Зокрема, через них він перелає своє світосприйняття природи і настроїв:

« 9.XI.95. Уже тиждень я вдома, в Немильні... Ось так, досить гарно і тихо, починається зима – моя люблена пора року. В ній є щось від життя після смерті. Уповільнене проживання дитячих і дорослих спогадів...

7.I.95. Немильня. Різдво... Ранок – ліс далекий, невагомий і теплий сніг... Вчора свічка – на підвіконні, а здавалося за вікном, на снігу, біля підніжжя чорних яблунь: в подвійних шибках зимового вікна холодне світло відображення потойбічного... Вдома – це значить там, де навіть чужі люди звертаються до тебе – «сину»...

7.I.95. – субота, Немильня. Різдво (продовження)... Зимовий ліс – для мене – то і є рай: простір життя після смерті... Зима (ліс) – то і є жива